

ПРОЦЕСИ ЗАЛУЧЕННЯ ТА ПОВЕРНЕННЯ ІНОЗЕМНИХ КРЕДИТІВ ПІД ГАРАНТІЇ УРЯДУ УКРАЇНИ: ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ

УДК: 336.273.3

Голей В.П.,
здобувач кафедри цивільно-
правових дисциплін НА СБ
України, співробітник ГУ БКОЗ
СБ України

Анотація: В статті розглянутий історичний аспект розвитку інституту іноземного кредитування під гарантії Уряду. Висвітлено наукову думку за темою у працях як дореволюційних авторів так і сучасних науковців

Ключові слова: іноземні кредити під гарантії Уряду України, кредитування, запозичення гарантовані державою

Питання залучення іноземних кредитів під гарантії Уряду України для фінансового підживлення економічних реформ в Україні має два моменти. Один пов'язаний з особливостями нашої внутрішньої фінансово-кредитної системи, другий – із впливом зовнішніх чинників на ведення економічної політики в Україні, стрижнем якого є загроза зростання зовнішнього боргу і залежність нашої економіки від країн та організацій-донорів. Водночас прийнята практика гарантування кредитних зобов'язань Урядом України в останні роки стала критичною, що призвело до необхідності майже цілковитого її припинення.

На початку статті, слухним буде згадати міркування відомого історика В. Ключевського, який зазначає: «Пам'ятати минуле – значить знати, що було, і прогнозувати чи не повториться щось подібне» [1, 5–6]. Але разом з тим, оминаючи різні погляди щодо історичної науки, вдалим видається твердження Д. Керімова, що без історичного відтворення правового розвитку виключається можливість логічного усвідомлення його закономірностей [2, 113].

Інтерпретуючи ці міркування, зокрема до даної статті, варто відзначити, що історіографія, в першу чергу, направлена на виявлення специфічних рис, особливостей та поглядів стосовно контррозвідувального забезпечення процесів залучення та повернення іноземних кредитів під гарантії Уряду України. А це, в свою чергу, дає нам змогу оцінити стан наукової розробленості виділити на що акцентували увагу науковці у різні періоди дослідження.

Наукова думка за темою висвітлювалась фрагментарно, але деякі науковці все ж таки приділили увагу окремим аспектам іноземного кредитування під гарантії Уряду України. Це зумовлено значними порушеннями умов кредитних договорів та зростанням зовнішнього державного боргу України перед іноземними кредиторами внаслідок настання гарантійних зобов'язань. З огляду на вищезазначене, пропонується розглянути стан наукової розробленості теми наступним чином:

- висвітлення наукової думки за темою у працях дореволюційних авторів;
- висвітлення наукової думки за темою у працях сучасних науковців;

Дореволюційна наука зробила значний внесок у розкриття економічної сутності запозичень, гарантованих державою, що розглядалась в контексті

державних запозичень у цілому. До числа основних можна віднести праці М. Орлова, О. Запасника, М. Степанова, Н. Брежського, А. Бергмана, І. Кауфмана, П. Мігуліна, А. Погребінського тощо.

Такий інтерес дореволюційних науковців до державної гарантії був визваний новизною даного інституту та значними економічними проблемами, які потребували нагального вирішення. Одним з найперших досліджень, яке мало комплексний характер стала робота О.Запасника «Роздуми про погашення державних боргів» 1857 року, де автор заочно веде полеміку з міністерством фінансів про необхідність та способи погашення державного боргу, розкриває сутність державних запозичень, висуває свою концепцію бачення проблеми та методів її вирішення, а також виділяє серед всього іншого, запозичення суб'єктів господарювання державного сектора [1, 33].

Протягом другої половини XIX століття Уряд дореволюційної Росії був занепокоєний питанням модернізації промислового сектору економіки, внаслідок чого було вжито термінові заходи для будівництва залізниці. На даному питанні ми акцентуємо увагу, з огляду на те, що саме в цей період, вперше було застосовано гарантію Уряду. Метою надання гарантій Уряду було, по-перше, побудувати сучасну транспортну систему країни, по-друге, сприяти розвитку всієї вітчизняної економіки. Оскільки коштів на будівництво залізниці не вистачало, деяким акціонерним компаніям, які отримали спеціальну концесію, було дозволено випускати власні цінні папери (облігації, акції) з державною гарантією. Урядова гарантія означала, що Уряд бере на себе наступні зобов'язання. У випадку, якщо залізничне товариство закінчить фінансовий рік з результатом, який не дозволить йому оплатити повністю визначений відсоток по облігаційним запозиченням, або якщо дивіденд по акціям буде нижчий закріпленого в статуті мінімуму, оплата облігаційних та акціонерних капіталів товариства повинна здійснюватись за рахунок Державного казначейства. Такі видачі по гарантії записувались як борг даної залізниці Державному казначейству.

Система гарантій Уряду служила засобом залучення в залізничне будівництво капіталів, головним чином іноземних. Протягом всього періоду будівництва залізниць система гарантій приймала різні форми. Проте, після виникнення значної заборгованості залізничних товариств, Уряд посилив увагу до ряду вимог, в першу чергу, стосовно контролю за процесом надання гарантій та витрат по залучених коштах [4, 233].

Вперше п'ятивідсоткова гарантія Уряду була надана у 1857 році, при будівництві Варшавсько-Бром-

бергської залізниці і заснуванні Головного товариства російських залізничних доріг. Як зазначає М. Орлов, надання гарантій Уряду вважалось в той час єдиним засобом залучення приватних (особливо іноземних) інвестицій в будівництво залізниць. А оскільки після поразки у Кримській війні Уряд вважав за необхідне форсувати розвиток транспортних шляхів, то дуже швидко надання гарантій Уряду в дану сферу набуло поширеної практики. При цьому, наголошує М. Степанов, витрати Уряду по відповідній статті бюджету значно збільшились.

На початку 1880 року із 37 залізничних компаній тільки 5 не використовували гарантію Уряду та не були боржниками Державного казначейства. До цього часу загальна заборгованість приватних доріг перед державою досягла майже 1,1 млрд. карб.

Враховуючи вищезазначене, постало цілком закономірне запитання: «Чому зважаючи на невідповідність для Державного казначейства приватного концесійного будівництва, воно користувалось підтримкою Уряду?». Досліджуючи фінанси дореволюційної Росії (XIX–XX ст.) А. Погребінський вважав, що, по-перше, Уряд в силу постійного бюджетного дефіциту не міг повністю зосередити в руках казни будівництво доріг та одночасно повинен був підтримувати приватне підприємство в силу нестійкого стану державних фінансів і державного кредиту Росії. По-друге, Уряд прагнув вирівняти платіжний баланс країни. Гарантування запозичень приватних підприємств, сприяло швидкому розміщенню залізничних облігацій на іноземних ринках. В свою чергу, облігаційні запозичення акціонерних товариств сприяли притоку золота із-за кордону та значно покращували платіжний баланс Росії.

Станом на 01.01.1913 року Урядом були гарантовані 50 облігаційних займів 22-х товариств залізничних доріг на суму 1,74 млрд. карб. Акціонерний капітал був гарантованим у 4-х товариств на 30,6 млн. карб. В результаті цього, облігаційний капітал складав – 93%, а акціонерний – 7% від всього гарантованого Урядом капіталу приватних акціонерних компаній. Станом на 01.01.1914 року залізничні запозичення оцінювались у 3,1 млрд. карб. (або 35% від загального розміру державного боргу Росії, який складав приблизно 8,8 млрд. карб) [5, 540–570].

Не зважаючи на це, і як зазначає А. Бергман, використання схеми з випуском приватними суб'єктами господарювання власних цінних паперів гарантованих Урядом, дозволило побудувати в Росії найбільшу систему залізничних доріг, які за своєю довжиною була другою у світі після Південної Америки [6, 105].

Іншою платформою для нашого дослідження є праця магістра фінансового права П. Мігуліна «Руський державний кредит (з часів Катерини II до наших днів)». Не дивлячись на наявність досліджень Н. Брежського («Державні борги Росії», 1884 року) та І. Кауфмана («Державні борги Росії», 1885 року) напрацювання П. Мігуліна представляють для нас особливий інтерес, оскільки автором вперше вжито та обґрунтовано поняття – **запозичення гарантовані державою** (виділено автором – В.Г.) у контексті аналізу державного кредиту [7].

Безумовно, фоліант П. Мігуліна заклав тверду основу для дослідження інституту іноземного кредитування під гарантії Уряду в сучасних умовах. І на підтвердження цього пропонуємо розглянути напрацювання вітчизняних науковців у вищезазначеному напрямку.

Наразі дуже мало науковців приділяли увагу питанню залучення та повернення іноземних кредитів під гарантії Уряду України незважаючи на те, що даний інститут існує в Україні майже двадцять років. Здебільшого це питання досліджувалось крізь призму інвестиційного процесу, співробітництва України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями, погашення зовнішнього державного боргу, бюджетної системи, міжнародного кредиту, дослідження злочинів у фінансово-кредитній сфері тощо.

Звертаючись до більш ранніх наукових здобутків вітчизняних науковців, варто відзначити напрацювання А. Пересади, який досліджуючи інвестиційний процес в Україні, розробив напрямки вдосконалення фінансово-кредитної сфери, найважливіші з яких:

- необхідність випереджувального прийняття відповідних нормативних та законодавчих актів;
- розвиток діючих та створення нових структурних інституцій та інфраструктурних елементів;
- розширення видів інвестиційної діяльності фінансово-кредитних установ;
- вдосконалення існуючих та впровадження нових фінансових інструментів нагромадження та залучення капіталу до інвестиційного процесу.

Крім того, дослідник розробив пропозиції із запровадження показників оперативного планування реалізації проектів та порядку опрацювання формулярів бізнес-планів, що є дуже важливим, оскільки перед тим як провести всі необхідні дії для залучення іноземного кредиту під гарантії Уряду України, підприємство-позичальник надає бізнес-план, в якому зазначаються як фінансова діяльність підприємства (таким чином суб'єкт підприємницької діяльності,

що залучає іноземний кредит, надає повну інформацію про діяльність підприємства, економічні показники, досвід залучення подібних кредитів у минулому, стан погашення заборгованості тощо, внаслідок чого кредитор прогнозує чи зможе підприємство погашати кредит), так і обґрунтування та необхідності його залучення [8, 134–135].

О. Пересада досліджувала діяльність міжнародних фінансових структур при кредитуванні українських організацій під гарантії Кабінету Міністрів України, проте даний процес висвітлювався як економічна категорія, та досить мало уваги приділялось нормативно-правовому регулюванню.

Погоджуємось з позицією автора, що за рахунок іноземних кредитів під гарантії Уряду України з'явилася можливість безперерійно працювати багатьом галузям економіки країни: енергетиці, промисловості, сільському господарству, а відмова від кредитування міжнародними фінансово-кредитними організаціями призведе до ситуації, коли зменшаться субсидії держави в сільському господарстві, промислового виробництва, соціальній сфері і це неминуче призведе до падіння рівня життя в Україні [9, 46].

Е. Дмитренко, досліджуючи проблемні аспекти юридичної відповідальності суб'єктів фінансового права як складової механізму правового забезпечення фінансової безпеки України віднесла до фінансових правопорушень протиправні діяння у сфері надання державних гарантій. Автором запропоновано наступні різновиди правопорушень:

- непогашення кредитів через незабезпеченість їх заставою;
- видача кредитів без належного оформлення;
- незабезпечення платежів по кредитах у повному обсязі;
- відсутність у внутрішньому обліку підприємств-боржників такої заборгованості;
- доведення до банкрутства підприємств-боржників;
- надання Кабінетом Міністрів України дозволу на залучення кредитів суб'єктам господарювання з часткою державної форми власності, активи яких перебувають у податковій заставі [10, 240–242].

Вважаємо недоцільною пропозицію науковця стосовно передбачення існування в Міністерстві фінансів України спеціального реєстру зовнішніх запозичень, оскільки у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України № 655 від 17.08.1995 року на Міністерство фінансів України покладено обов'язок

вести облікові реєстри державних гарантій. На цьому, зокрема, наголошується Рахунковою палатою України¹.

В. Хомутенко, В. Немченко та І. Луценко наголосили, що надання гарантій Уряду, в порівнянні з іншими формами субсидування підприємств має дві важливі переваги:

- держава отримує можливість надавати підтримку підприємствам без використання бюджетних коштів;
- для підприємств необхідність повернення іноземних кредитів залучених під гарантії Уряду України стає стимулом до максимально ефективного використання позикових коштів [11, 98–101].

Чимало науковців висвітлювали питання залучення іноземних кредитних ресурсів під гарантії Кабінету Міністрів України як однієї з причин зростання зовнішнього державного боргу України. Так, за даними Рахункової палати України аналіз показників державного та гарантованого державного боргу у 2010 році засвідчив, що обсяги боргу продовжують зростати надзвичайно високими темпами. Протягом 2010 року борг зріс на 86,4 млрд. грн., або 27% та досяг 404,3 млрд. грн.

Тому, на наш погляд, заслугове уваги позиція Ю. Матвеевої, яка зазначає, що найбільшу складність для держави як в плані зростання зовнішнього боргу, так і в плані використання кредитів становлять запозичення, одержані від іноземних комерційних структур під гарантії Уряду України. Ці кредити, як підтверджує досвід багатьох країн, мають найнижчі показники щодо ефективності використання.

Автор наголошує, що специфічність обслуговування державного боргу України полягає у внесенні до планових витрат держави з обслуговування державного боргу витрат, пов'язаних з обслуговуванням іноземних кредитів гарантованих Урядом України. Під час планування витрат на обслуговування зовнішнього державного боргу здійснюються прямі фінансові розрахунки відповідно до підписаних кредитних угод, наданих Урядом України гарантій і випущених боргових зобов'язань [12].

Н. Зражевська у своєму дисертаційному дослідженні «Зовнішній державний борг у фінансовій системі України» розкрила економічну природу державного боргу, його місце в економічних дослідженнях та довела, що зовнішній державний борг є важливою

складовою фінансової системи держави, одним з її елементів, через який можна впливати на фінансову систему та здійснювати управління нею.

Заслугують уваги запропоновані науковцем напрямки вдосконалення механізму управління зовнішнім державним боргом України, серед яких:

- мінімізація вартості боргу через залучення більш дешевих іноземних кредитних ресурсів;
- реструктуризація зовнішнього державного боргу через випуск єврооблігацій чи залучення іноземних кредитів на більш вигідних умовах, що стосуються як вартості, так і термінів зовнішніх запозичень [13].

Свого часу, видатний англійський економіст Давід Рікардо на початку XIX століття у праці «Pamphlets and Papers» визначав небезпечну тенденцію до надмірного збільшення державного боргу. Д. Рікардо дійшов висновку, що дві форми залучення фінансових ресурсів – податки та кредити – рівноцінно впливають на добробут громадян. Цей висновок базується на переконанні, що величина вигоди платників податків залежить від зниження рівня оподаткування у період залучення позик еквівалентна податковому тягарю у період погашення основної суми боргу та відсотків.

Таке припущення отримало назву «Теорема еквівалентності Рікардо», за твердженням самого автора носить суто теоретичний характер, а реальність значною мірою розходиться з теорією – система позик є більш спустошливою для національного капіталу, ніж оподаткування такого ж рівня. У Д. Рікардо ці висновки логічно випливають з незадоволення стягування податків для платежів по державному боргу [14].

Наприклад, А. Хансен та С. Харріс (представники кейнсіанської школи) вважали, що наявність державного боргу не несе загрози для держави за умов виконання державою функцій антициклічного регулювання сукупного попиту.

Проте, як зазначає В. Колосова, у питанні перекладання тягаря оподаткування через інструмент державного боргу представники кейнсіанської школи підтримують висновки, зроблені Д. Рікардо та Р. Барро, однак при цьому вони керуються дещо іншими міркуваннями. Кейнсіанці стверджують, що зростання державного боргу призводить до формування додаткових фінансових активів, що здійснює сприятливий вплив на попит. Це, в свою чергу, стимулює виробництво та покращує ситуацію із зайнятістю. Вони розглядають залучення державного кредиту та його погашення як чисту проблематику трансфертів: одні члени суспільства сплачують податки, а інші – отримують

¹ Звіт про результати аудиту стану державного та гарантованого боргу за 2009 рік та аналізу тенденцій у 2010 році.

ють цю ж суму коштів у вигляді відсоткових платежів. Таким чином, фінансові ресурси перекладаються з приватної сфери в державну і навпаки, а отже державний борг не є інструментом перекадання податкового тиску [15, 20–29].

Уваги також заслуговує позиція В. Лісовенка стосовно того, що суттєвим чинником, який впливає на розвиток боргової ситуації в країні, є борг держави, який утворився внаслідок трансформації заборгованості суб'єктів господарювання (що вдавалися до зовнішніх запозичень під гарантії Уряду України) у прямий державний борг.

Автор обґрунтував шляхи підвищення ефективності контролю за цільовим та ефективним використанням кредитів; необхідність залучення недержавного сектора (аудиторських фірм, банківських установ) до експертизи окупності проектів, під які надаються державні гарантії, оцінки кредитоспроможності позичальників, супроводження кредитів тощо.

В. Лісовенко проаналізувавши формування зовнішнього боргу України та його моніторинг зробив висновки про рівень показників, які характеризують борговий тягар України, та вплив на ці показники трансформації гарантованої Урядом України заборгованості суб'єктів господарювання в прямий державний борг. Науковцем було зроблено висновки щодо стану кредитного рейтингу держави та запропоновано шляхи його поліпшення.

Досліджуючи питання залучення іноземних інвестицій у промисловий регіон, Ю. Чентуков виокремив, що пріоритетами інвестиційної діяльності, які б забезпечили рівень її ефективності, повинні бути наступні:

- звуження напрямків інвестування та впровадження проектів з урахуванням існуючого інноваційного потенціалу;
- включення в інвестиційний процес як державних, так і приватних ресурсів;
- залучення іноземних партнерів до впровадження інвестиційних проектів, пов'язаних з використанням інноваційного та промислового потенціалу;
- створення нових організаційних форм інтеграції фінансового та промислового капіталу зокрема;
- розробка та впровадження регіональних програм інвестування.

При цьому іноземні кредити під гарантії Уряду України необхідно спрямовувати насамперед у пріоритетні сфери на фінансування інвестиційних проектів, що забезпечують розвиток експортного потенціалу, і галузі, у яких строки окупності виробничих інвестицій є порівняно малими [16, 98–102].

Такої думки притримується і А. Ільчук, який досліджуючи джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств, зокрема зазначив, що одним з найважливіших аргументів при виборі інноваційних проектів є їх відповідність пріоритетним напрямкам використання іноземних кредитів і розвитку економіки. Так, дотепер немає глибокого економічного обґрунтування пріоритетів на основі аналізу порівняльних переваг і реальних можливостей їх використання, а також тенденцій розвитку субсидованих галузей в інших країнах. Найчастіше пріоритетність пов'язується з необхідністю використовувати наявний виробничий потенціал, тобто випливає з минулого, а не орієнтується на майбутнє [17].

Однак, ми не можемо погодитись з позицією автора, що комерційні банки і самі підприємства повинні взяти на себе відповідальність за експертизу проектів і повернення кредитів. З одного боку, такий підхід спростить процедуру залучення іноземних кредитних коштів, але з іншого надання гарантії Уряду України буде недоцільним оскільки відповідальність буде нести не держава, а саме підприємство-позичальник. Більше того, як вбачається із аналітичних довідок Рахункової палати України, вітчизняні суб'єкти господарювання знаходять чимало способів, щоб обійти як процедуру проходження експертизи, так і сам факт повернення іноземних кредитів, залучених під гарантії Уряду України на державному рівні, уникаючи будь-якої відповідальності. Тобто, якщо підприємства-позичальники отримають можливість безпосередньо контролювати дані процеси, то це призведе до неможливості участі держави у врегулюванні даних відносин.

Таким чином ми бачимо, що процеси залучення та повернення іноземних кредитів під гарантії Уряду України є важливим інструментом в здійсненні своєї діяльності підприємствами. Держава стимулює розвиток важливих галузей економіки надаючи гарантії за іноземними кредитами, проте саме неповернення вказаних коштів створює передумови до збільшення зовнішньої заборгованості держави, а отже нагальним є питання з вивчення, розроблення та вдосконалення означеної тематики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ключевский В. О. Сочинения : в 9 т. Т. 7 : Специальные курсы / В. О. Ключевский. – М., 1989. – С. 5–6.
2. Керимов Д. А. Методология права: предмет, функции, проблемы философии права / Д. А. Керимов. – 4-е изд. – М. : Изд-во СГУ, 2008. – С. 109.
3. Крохина Ю. Государственный кредит и государственный долг: политические причины и финансовые последствия / Ю. Крохина // Финансовое право. – 2003. - №2. – С. 33-37.
4. Лунц Л. А. Деньги и денежные обязательства в гражданском праве / Л. А. Лунц. – Изд. 2-е, испр. – М. : Статут, 2004. – 350 с.
5. Мигулин П. П. Русский государственный кредит (1769–1899). – Опыт историко-критического обзора. – Том III (Итоги министерства Витте и обзор кредитных государственных операций). – Харьков : Типография «Печатное дело», кн. К.Н. Гагарина, Клочковская улица, дом 5, 1907. – 1215 с.
6. Мигулин П. П. Русский государственный кредит (1769–1899). – Опыт историко-критического обзора. – Том II (Министерство И.А. Вышнеградского). – Харьков : Типо-Литография «Печатное дело», кн. К.Н. Гагарина, Клочковская улица, дом 5, 1900. – 587 с.
7. Мигулин П. П. Русский государственный кредит (1769–1899). – Опыт историко-критического обзора. – Том I. – Харьков : Типо-Литография «Печатное дело», кн. К.Н. Гагарина, Клочковская улица, дом 5, 1899. – 614 с.
8. Пересада А. А. Инвестиционный процесс в Украине : дис... д-ра экон. наук : 08.04.01 / А. А. Пересада ; Київський національний економічний ун-т. – К., 1998. – 365 арк. – Бібліогр.: арк. 340–354.
9. Пересада О. А. Особенности кредитования международными банками проектов под гарантию урда Украины / О. А. Пересада // Вісник Національного банку України. – Листопад 2001. – № 11 (69). – С. 46–48.
10. Дмитренко Е. С. Финансовое право Украины. Загальна частина : навчальний посібник / Е. С. Дмитренко. – К. : Алерта; КНТ, 2006. – 376 с.
11. Хомутенко В. П. Финансы внешнеэкономической деятельности : навчальний посібник / В. П. Хомутенко В. В. Немченко, І. С. Луценко. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 474 с.
12. Матвеева Ю. М. Методичні підходи до управління державним боргом [Електронний ресурс] / Ю. М. Матвеева // Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем : збірник наукових праць МННЦ ІТiС. – 2009 р. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/EMMSES/2009_14/Zbirnik_2009_14/Matveeva.pdf
13. Зражевська Н. В. Зовнішній державний борг у фінансовій системі України : дис... канд. экон. наук: 08.04.01 / Н. В. Зражевська ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2005. – 246 арк. – Бібліогр.: арк. 199–217.
14. Ricardo D. Pamphlets and Papers, Vol. IV, 1815–1823. – Cambridge: Cambridge University Press, 1951. – p. 149–200
15. Колосова В. П. Кредитування економіки України міжнародними фінансовими інститутами / В. П. Колосова // Фінанси України. – 2000. – № 2. – С. 20–29.
16. Чентуков Ю. И. Инвестиционная привлекательность украинских предприятий // Стратегия управления социально-экономическим развитием региона на период до 2010 года : материалы секции «Пути совершенствования внешнеэкономической деятельности» региональной научно-практической конференции. – Донецк, 1999. – Том 1. – С. 98–102.
17. Ільчук А. С. Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств [Електронний ресурс] / А. С. Ільчук // Інвестиції та інновації в економіці. – 2008. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchtei/2009_4/NV%202009-V4_23.pdf

**ПРОЦЕССЫ ПРИВЛЕЧЕНИЯ
И ВОЗВРАТА ИНОСТРАННЫХ
КРЕДИТОВ ПОД ГАРАНТИИ
ПРАВИТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ:
ИСТОРИОГРАФИЧЕСКИЙ АСПЕКТ**

Голей Владимир Петрович

Аннотация: В статье рассмотрен исторический аспект развития института иностранного кредитования под гарантии Правительства. Освещена научная мысль за темой в работах как дореволюционных так и современных ученых.

Ключевые слова: иностранные кредиты под гарантии Правительства Украины, кредитование, заимствования гарантированные государством.

**PROCESSES OF DRAWING AND
REPAYMENT OF FOREIGN LOANS
UNDER THE GUARANTEE OF THE
GOVERNMENT OF UKRAINE:
HISTORIOGRAPHICAL ASPECT**

Golei Volodymyr

Summary: The article deals with the historical aspect of the foreign lending guaranteed by the Government. Highlighted is the scientific opinion on the subject in the works of a pre-revolutionary authors and modern scholars as well.

Keywords: foreign loans under the guarantee of the Government of Ukraine, lending, borrowing guaranteed by the state.